

ÅRSPLAN

Hoffsgrenda borettslags barnehage

2026–2027

Innholdsfortegnelse

Om barnehagen.....	3
Barnehagens mål og satsningsområder	4
Samarbeid i Hoffsgrenda borettslags barnehage	5
Vennskap og fellesskap	6
Lek	7
Læring.....	8
Kommunikasjon og språk.....	9
Digital praksis	10
Ny i Hoffsgrenda borettslags barnehage	11
Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.....	12
Omsorg.....	13
Medvirkning.....	14
Livsmestring og helse	15
Danning	17
Bærekraftig utvikling.....	18
Planlegging, vurdering og dokumentasjon	19
Progresjonsplan	21

Om barnehagen

Hoffsgrenda borettslags barnehage ble åpnet i 1983 og er en privat, foreldredrevet barnehage. Barnehagen ligger i grønne og bilfrie omgivelser i Hoffsgrenda borettslag på Skøyen. Barn som bor i borettslaget har prioritet ved opptak.

Barnehagen har én avdeling med plass til 24 barn i alderen 1–6 år. Det at vi er en liten barnehage, gjør at barn og voksne blir godt kjent på tvers av alder. Vi ønsker å være et trygt og oversiktlig miljø der alle barn blir sett og opplever tilhørighet.

Personalgruppen består av fem faste ansatte. To er utdannet barnehagelærere, og tre er pedagogiske medarbeidere. Personalet har blant annet særskilt kompetanse innen musikk, natur og friluftsliv og spesialpedagogikk. Vi bruker de ansattes ulike interesser, erfaringer og kompetanse aktivt i det pedagogiske arbeidet.

Inne- og uteområder

Barnehagen har store og lyse fellesarealer med gode muligheter for variert lek og aktivitet. Vi har blant annet et eget hopperom med ribbevegg, madrasser og skumputer, som gir barna gode muligheter for bevegelsesglede og grovmotorisk lek.

Uteområdet består av gressområder og mange flotte trær som gir gode muligheter for lek og utforskning gjennom hele året. Her har vi blant annet vippehuske, balansestokker, sykkelsti, dukkehus, sandkasse og en stor båt. Uteområdet ble oppgradert i 2019.

Nærmiljø og turer

Nærmiljøet er en viktig del av barnehagens pedagogiske tilbud. I området rundt barnehagen finner vi blant annet bibliotek, lekeplasser, fotballbane, basketbane, parker og friområder som gir gode muligheter for varierte opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen har fast turdag én gang i uken, og nærmiljøet brukes aktivt gjennom hele året. Turene går blant annet til Den engelske park og til vår egen akebakke rett utenfor barnehagen. Vi besøker også Smestad bibliotek én gang i måneden.

Vi benytter oss også av andre tilbud og møteplasser i nærmiljøet og besøker blant annet andre barnehager i området.

Gjennom turer og aktiviteter utenfor barnehagen får barna erfaring med nærmiljøet sitt, samtidig som vi legger til rette for fellesskap, bevegelsesglede, utforskning og gode opplevelser sammen.

Barnehagen ligger sentralt på Skøyen og har gode kollektivforbindelser. Det er enkelt å komme seg til og fra barnehagen med buss, trikk og tog.

Barnehagens mål og satsningsområder

«Barnehagen skal bidra til trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd.»
(Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017)

Vår visjon

«Hoffsgrenda barnehage skal til enhver tid være for barnets beste.»

I Hoffsgrenda barnehage har vi et særlig fokus på sosial kompetanse og lek. Trygge og gode relasjoner er grunnleggende for barns trivsel, utvikling og læring. Barn trenger sosial kompetanse for å kunne delta i lek, etablere vennskap, samarbeide med andre, uttrykke egne behov og ta hensyn til andre.

Mål

Vi ønsker at:

- alle barn skal oppleve trygghet, trivsel og tilhørighet i barnehagen
- alle barn skal ha mulighet til å delta i lek og oppleve vennskap
- barna skal utvikle sosial kompetanse og gode strategier for samspill med andre
- barna skal møte varme, omsorgsfulle og tilgjengelige voksne
- hvert enkelt barn skal bli sett og møtt ut fra sine behov og forutsetninger
- barna skal få oppleve mestring, medvirkning og tro på seg selv

Tiltak

- **Vi bygger trygge relasjoner.** De ansatte skal være nærværende, omsorgsfulle og tilgjengelige voksne som ser, lytter til og tar barna på alvor. Vi arbeider for at barna skal være trygge på de voksne og kunne komme til oss med både små og store opplevelser.
- **Vi kjenner hvert enkelt barn.** Personalet skal ha god kjennskap til barnas interesser, styrker, behov og utvikling. Dette gjør oss bedre i stand til å tilrettelegge for det enkelte barnet og barnegruppen som helhet.
- **Vi arbeider aktivt med lek og vennskap.** Personalet observerer barnas lek og støtter barna ved behov. Vi hjelper barn inn i lek, legger til rette for gode lekemiljøer og arbeider for at alle barn skal oppleve å være en del av fellesskapet.
- **Vi skaper fellesskap på tvers av alder.** Gjennom lek, aktiviteter og lekegrupper får barna mulighet til å bli kjent og danne relasjoner på tvers av alder og eksisterende vennskap. Samtidig tilpasses aktiviteter og grupper etter barnas alder, utvikling, interesser og behov.
- **Vi øver på sosial kompetanse i hverdagen.** Barna får støtte til å sette ord på følelser og behov, lytte til andre, vente på tur, samarbeide, løse konflikter og vise omsorg og respekt for hverandre.
- **Vi skaper sammenheng gjennom hele barnehagetiden.** Vi ønsker en tydelig sammenheng i det pedagogiske arbeidet fra barnet begynner i barnehagen og frem til skolestart. Arbeidet med språk, lek, sosial kompetanse, selvstendighet og relasjoner tilpasses barnets alder og utvikling og bygges videre på gjennom barnehageårene.

Samarbeid i Hoffsgrenda borettslags barnehage

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Et godt og tillitsfullt samarbeid med foreldrene er viktig for oss i Hoffsgrenda barnehage. Foreldrene kjenner barnet sitt best, mens personalet har sin faglige kompetanse og kjennskap til barnet i barnehagehverdagen. Sammen skal vi arbeide for barnets beste.

Rammeplanen understreker at barnehagen, i samarbeid og forståelse med hjemmet, skal ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Tiltak

- Vi prioriterer den daglige kontakten ved levering og henting. Her kan vi utveksle informasjon som er viktig for barnets dag og trivsel.
- Både foreldre og ansatte skal ha lav terskel for å ta opp spørsmål eller bekymringer. Vi ønsker at ting tas opp tidlig, slik at vi sammen kan finne gode løsninger.
- Vi snakker med hverandre – ikke om hverandre. Dersom noe oppstår, ønsker vi at den det gjelder tar saken direkte opp med barnehagen eller den aktuelle personen på en respektfull måte.
- Foreldresamtaler gjennomføres jevnlig og ved behov. Her snakker vi blant annet om barnets trivsel, utvikling, lek, vennskap og barnehagehverdag.
- Det arrangeres foreldremøter hvor foreldrene får informasjon og mulighet til å komme med innspill og delta i dialog om barnehagens pedagogiske arbeid.
- Foreldrene oppfordres til å delta i den årlige foreldreundersøkelsen. Resultatene brukes som en del av barnehagens vurderings- og utviklingsarbeid.
- Barnehagens samarbeidsutvalg (SU) brukes aktivt som arena for samarbeid og medvirkning mellom foreldre, ansatte og eier.
- Foreldrene har ansvar for å følge barnehagens rutiner ved sykdom og smitte og holde barnet hjemme når barnets allmenntilstand tilsier at det ikke kan delta i barnehagens vanlige aktiviteter.

Samarbeid med andre tjenester

Barnehagen samarbeider ved behov med andre fagpersoner og tjenester for å sikre at barn og familier får riktig støtte og oppfølging.

Aktuelle samarbeidspartnere kan blant annet være:

- Fagsenteret i Bydel Ullern
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
- helsestasjon
- barneverntjenesten
- skole og skolefritidsordning (AKS) i forbindelse med overgangen fra barnehage til skole
- andre relevante faginstanser ved behov

Samarbeid om enkeltbarn skjer i dialog med foreldrene og i tråd med gjeldende regler om taushetsplikt, samtykke og opplysningsplikt.

Målet med alt samarbeid er å skape trygghet, sammenheng og best mulige utviklingsvilkår for barnet.

Vennskap og fellesskap

«Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap» (Kunnskapsdepartementet, 2017).

I Hoffsgrenda barnehage er vennskap, fellesskap og sosial kompetanse en viktig del av det pedagogiske arbeidet. Barnehagen skal være et sted hvor alle barn opplever trygghet, tilhørighet og glede over å være sammen med andre.

Gjennom lek og samspill får barna erfaring med å være en del av et fellesskap. De øver blant annet på å uttrykke egne behov og følelser, forstå andres perspektiver, samarbeide, vise omsorg, sette grenser og håndtere uenigheter. Personalet skal støtte barna i denne utviklingen og være bevisste på at barn trenger ulik grad av hjelp og veiledning i sosiale situasjoner.

Vi ønsker at alle barn skal ha noen å leke med og oppleve at de har en betydningsfull plass i barnegruppen. Det betyr ikke at alle alltid må leke sammen, men at ingen barn skal oppleve å stå utenfor fellesskapet over tid.

Tiltak

- **Vi følger med på barnas lek og relasjoner.** Personalet observerer hvem barna leker med, hvem som ofte tar initiativ, hvem som blir invitert inn i lek, og om noen barn gjentatte ganger blir stående utenfor. Observasjonene brukes til å vurdere hvordan vi best kan støtte det enkelte barnet og barnegruppen.
- **Vi er tett på leken.** De voksne skal være tilgjengelige og til stede i barnas lek. Vi støtter barn som trenger hjelp til å komme inn i eller opprettholde lek, og griper inn ved utestenging, krenkelser eller andre uheldige samspill.
- **Vi bruker lekegrupper.** Barna deltar jevnlig i mindre lekegrupper som personalet setter sammen ut fra barnas alder, interesser, relasjoner og behov. Gruppene gir barna mulighet til å bli bedre kjent med flere barn, etablere nye relasjoner og oppleve mestring i samspill med andre.
- **Vi skaper felles opplevelser.** Felles prosjekter, turer, kunstaktiviteter, rollelek, musikk, høytider og andre aktiviteter gir barna erfaringer de kan ta med seg videre inn i leken. Felles opplevelser kan bidra til å skape tilhørighet og nye relasjoner i barnegruppen.

Fellesskap, kultur og tradisjoner

Felles opplevelser og tradisjoner bidrar til å skape identitet og tilhørighet i barnegruppen. Gjennom året markerer vi blant annet den samiske nasjonaldagen, jul, påske, fastelavn og 17.

mai. Vi arbeider også med andre tradisjoner, kulturer og temaer som er relevante for barnegruppen.

Aktiviteter og opplevelser tilpasses barnas alder, interesser og forutsetninger. Målet er at barna skal få oppleve glede, mestring og tilhørighet, både som enkeltindivid og som en viktig del av fellesskapet.

Lek

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes.»
(Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017)

Lek er en av de viktigste delene av barnas hverdag i Hoffsgrenda barnehage. Leken har verdi i seg selv og skal først og fremst være preget av glede, frivillighet, fantasi, nysgjerrighet og engasjement.

Frileken har en sentral plass i barnehagehverdagen vår. Vi ønsker å gi barna god tid til å utvikle leken uten unødvendige avbrytelser. Barna skal få mulighet til å velge hva og hvem de ønsker å leke med, samtidig som personalet arbeider for at alle barn skal få erfaring med ulike lekekamerater og oppleve seg som en del av lekefellesskapet.

Tiltak

- **Vi gir leken tid og rom.** Dagsrytmen organiseres slik at barna får sammenhengende perioder til lek, både inne og ute.
- **Vi er til stede.** Personalet observerer barnas lek og er tilgjengelige når barna trenger støtte. De voksne vurderer når de skal delta aktivt, når de skal hjelpe leken videre, og når barna trenger å få leke uten voksenstyring.
- **Vi støtter barn inn i lek.** Barn som strever med å komme inn i eller opprettholde lek, får støtte og veiledning fra de voksne. Vi hjelper barna med å forstå lekekoder, ta initiativ og finne sin plass i lek med andre.
- **Vi legger til rette for variert lek.** Barna skal møte ulike lekemiljøer og materiell som inviterer til blant annet rollelek, konstruksjonslek, fysisk lek, kreativitet og utforskning.
- **Lekemateriellet skal være tilgjengelig.** Barna skal så langt som mulig kunne se, finne frem og ta i bruk leker og materiell på egen hånd. Vi tilbyr rekvisitter og materialer som kan brukes på flere måter og som stimulerer fantasi og kreativitet.
- **Vi skaper felles erfaringer som gir næring til leken.** Turer, bøker, fortellinger, musikk, prosjekter og opplevelser gir barna inspirasjon og felles referanser som kan tas med videre inn i leken.
- **Vi er ute hver dag.** Utemiljøet gir andre muligheter for lek enn innemiljøet. Her får barna større rom for fysisk aktivitet, utforskning, fantasi og lek på tvers av alder og etablerte lekemønstre.
- **Vi samarbeider med foreldrene ved behov.** Dersom et barn over tid strever med lek eller samspill, deler vi observasjoner med foreldrene og samarbeider om tiltak som kan støtte barnet.

Personalets rolle i leken

Personalet skal møte barnas lek med interesse og respekt. Vi skal ikke overta eller styre leken unødvendig, men være tilgjengelige og bidra når barna trenger støtte.

Vi skal være nysgjerrige på hva barna leker, hvem de leker med og hvordan leken utvikler seg. Gjennom observasjon og refleksjon vurderer vi hvordan vi kan legge til rette for et lekemiljø hvor alle barn får mulighet til å oppleve lekeglede, mestring, vennskap og tilhørighet.

Læring

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre.» (*Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017*)

Barn lærer gjennom hele barnehagedagen – i lek, samtaler, relasjoner, rutinesituasjoner, aktiviteter, på tur og gjennom egne oppdagelser. I Hoffsgrenda barnehage ønsker vi å skape et miljø som stimulerer barnas nysgjerrighet, utforskertrang, skaperglede og lyst til å lære.

Barnas interesser, spørsmål og initiativ skal være med på å påvirke det pedagogiske innholdet. Personalet skal være nysgjerrige sammen med barna, stille spørsmål, undre seg og legge til rette for videre utforskning. Samtidig har personalet ansvar for å introdusere barna for nye erfaringer, temaer og perspektiver.

De syv fagområdene i rammeplanen er en gjennomgående del av barnehagens pedagogiske arbeid. Fagområdene ses i sammenheng og kommer til uttrykk gjennom lek, prosjekter, samlingsstunder, turer, hverdagssituasjoner og planlagte aktiviteter. Arbeidet tilpasses barnas alder, interesser, erfaringer og forutsetninger.

Mestring og selvstendighet

Vi ønsker at barna skal få oppleve «Jeg kan!» og «Jeg tør å prøve!». Barna skal få utfordringer som er tilpasset deres utvikling, og voksne som støtter og oppmuntrer uten å gjøre alt for dem.

Selvstendighet utvikles gradvis gjennom hele barnehagetiden. Det kan blant annet være å kle på seg, holde orden på egne ting, delta i praktiske gjøremål, ta egne valg, uttrykke meninger og behov, ta initiativ, løse utfordringer og be om hjelp når man trenger det.

Tiltak

- **Vi tar utgangspunkt i barnas interesser.** Personalet observerer og lytter til hva barna er opptatt av, og bruker dette som utgangspunkt for aktiviteter, samtaler, lek og prosjekter.
- **Vi introduserer noe nytt.** Barna får møte nye temaer, materialer, redskaper, aktiviteter og opplevelser som kan skape nysgjerrighet og inspirere til videre utforskning.
- **Vi lærer gjennom lek.** Personalet legger til rette for lekemiljøer og aktiviteter hvor barna får utforske, prøve, samarbeide, bruke fantasien og finne egne løsninger.
- **Vi undrer oss sammen.** De voksne trenger ikke alltid å ha svaret. Vi stiller åpne spørsmål, undersøker og leter etter svar sammen med barna.
- **Vi arbeider med rammeplanens syv fagområder.** Fagområdene brukes aktivt i planleggingen og skal bidra til et variert og allsidig pedagogisk tilbud.
- **Vi bruker både spontane og planlagte læringssituasjoner.** Læring skjer gjennom hele dagen, men vi har også planlagte samlingsstunder, aktiviteter og arbeid i mindre grupper.
- **Vi gir barna tid til å prøve selv.** I hverdagssituasjoner som måltider, påkledning, rydding og forberedelser til tur får barna delta aktivt og gjøre det de mestrer selv, med støtte fra voksne ved behov.
- **Vi tilpasser utfordringene.** Barna er ulike og skal møte aktiviteter og forventninger som gir dem mulighet til å oppleve både utfordring og mestring.

For oss handler læring i barnehagen om å skape nysgjerrige barn som tør å utforske, prøve, spørre, undre seg og oppleve gleden ved å mestre.

Kommunikasjon og språk

«Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening.» (*Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017*)

I Hoffsgrenda barnehage ønsker vi å skape et rikt og inkluderende språkmiljø hvor alle barn får gode muligheter til å utvikle språk og kommunikasjon ut fra egne forutsetninger. Personalet skal være oppmerksomme på at barn kommuniserer på ulike måter, både verbalt og nonverbalt, og møte barnas uttrykk med interesse og anerkjennelse.

De voksne har en viktig rolle som språklige forbilder. Vi lytter til barna, setter ord på opplevelser, handlinger og følelser, stiller åpne spørsmål og gir barna tid til å uttrykke seg. Vi er særlig opptatt av **hverdagssamtalen** og bruker naturlige situasjoner gjennom hele dagen til språkstimulering.

Tiltak

- **Vi samtaler gjennom hele dagen.** Personalet setter ord på det vi gjør, ser og opplever sammen med barna. Vi lytter til barnas innspill og legger til rette for samtaler med rom for undring, spørsmål og refleksjon.

- **Vi leser hver dag.** Bøker skal være tilgjengelige for barna, og personalet leser og ser i bøker sammen med barna. Vi samtaler om bilder, handling, personer, begreper og det barna selv blir opptatt av.
- **Vi arbeider med eventyr og fortellinger.** Vi har hver måned fokus på et eventyr eller historier og bruker blant annet bøker, konkrete, bilder, flanellograf, dramatisering og lek for å gjøre fortellingene levende.
- **Vi bruker språkstimulerende materiell.** Ved behov benytter vi blant annet Snakkepakken, Språksprell, Marius Mus og annet relevant pedagogisk materiell.
- **Vi bruker sang, rim og regler.** Musikk, rytme, rim og språkleker gir barna erfaring med språklyder, begreper, uttale og språklig bevissthet på en lekende måte.
- **Vi bruker bibliotek og kulturtilbud.** Vi besøker Smestad bibliotek månedlig og låner med oss nye bøker til barnehagen. Vi benytter oss også av aktuelle kulturtilbud, som teater og arrangementer for barn.
- **Vi støtter språket gjennom lek.** Personalet er oppmerksomme på hvordan språk brukes i lek og støtter barn som trenger hjelp til å uttrykke seg, forstå andre eller delta i lekefellesskapet.

Oppfølging av barns språkutvikling

Personalet følger med på barnas kommunikasjon og språkutvikling gjennom observasjon og samspill i hverdagen. Barn utvikler språk i ulikt tempo, og vi skal ta utgangspunkt i det enkelte barnets ressurser, forutsetninger og behov.

Dersom vi blir bekymret for et barns språkutvikling, drøftes observasjonene i personalgruppen og med foreldrene. Ved behov setter vi inn språkstimulerende tiltak og følger utviklingen over tid.

Barnehagen benytter «Oslostandard for systematisk oppfølging av barns språkutvikling» som støtte i dette arbeidet. Ved behov samarbeider vi, i dialog med foreldrene, med relevante faginstanser.

Målet er at alle barn skal få oppleve glede ved å kommunisere og utvikle et språk som gjør dem i stand til å uttrykke seg, delta i lek, bygge relasjoner og gjøre seg forstått.

Digital praksis

«Barnehagen skal legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer.» (*Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017*)

Digitale verktøy er en del av samfunnet barna vokser opp i. I Hoffsgrenda barnehage skal digitale verktøy brukes bevisst, pedagogisk og med et tydelig formål. De skal være et supplement til lek, fysisk aktivitet, kreativitet, sosialt samspill og utforskning.

Tiltak

- **Vi bruker digitale verktøy med et pedagogisk formål.** Teknologi tas i bruk når den kan tilføre noe til barnas lek, undring, utforskning eller læring.

- **Vi utforsker sammen.** Dersom barna lurer på noe, kan vi bruke digitale verktøy til å lete etter informasjon, bilder, lyder eller annen kunnskap sammen.
- **Barna får være skapende.** Digitale verktøy kan brukes til blant annet fotografering, lydopptak, musikk, tegning, fortellinger og andre kreative prosjekter.
- **Vi dokumenterer sammen med barna.** Barna kan delta i fotografering og dokumentasjon av aktiviteter, turer, prosjekter og ting de selv har laget eller oppdaget.
- **Vi snakker om bilder og personvern.** Barna skal gradvis få erfaring med at bilder av mennesker ikke bare tas eller deles uten å tenke over hvem som er med på bildet og hva bildet skal brukes til. Personalet skal være gode rollemodeller og møte barnas grenser og uttrykk med respekt.
- **De voksne er til stede.** Digitale verktøy skal som hovedregel brukes sammen med en voksen når de inngår i det pedagogiske arbeidet. Personalet skal være aktive deltakere og samtalepartnere.

Personvern

Barnas personvern skal ivaretas ved all bruk av digitale verktøy. Personalet skal følge barnehagens rutiner for fotografering, lagring, bruk og deling av bilder og andre personopplysninger.

Ny i Hoffsgrenda borettslags barnehage

Å begynne i barnehagen er en stor overgang, både for barnet og foreldrene. I Hoffsgrenda barnehage ønsker vi at den første tiden skal være preget av trygghet, ro, nærhet og gode opplevelser.

I den første tiden er vår viktigste oppgave å skape trygghet og gode relasjoner. Barnet skal få tid til å bli kjent med barnehagens rutiner og omgivelser, etablere relasjoner til personalet og gradvis bli kjent med de andre barna.

Et godt samarbeid med foreldrene er særlig viktig i denne perioden. Foreldrene kjenner barnet sitt best og kan gi oss viktig informasjon om blant annet barnets behov, vaner, interesser, søvn, mat, trøst og hva som skaper trygghet. Samtidig skal personalet være tilgjengelige for foreldrenes spørsmål og gi god informasjon om hvordan barnet har det i barnehagen.

Tiltak

- **Vi har tett dialog med foreldrene.** Før og under tilvenningen snakker vi sammen om barnets behov og hvordan tilvenningen utvikler seg. Planen justeres dersom barnet trenger mer tid eller en annen tilnærming.
- **Barnet får en kontaktperson.** Barnet og foreldrene får en fast kontaktperson som har et særlig ansvar for å følge opp barnet den første tiden. Kontaktpersonen skal være en trygg base, samtidig som barnet gradvis får mulighet til å etablere gode relasjoner til flere av de ansatte.
- **Vi bruker Trygghetssirkelen som utgangspunkt.** Personalet skal være oppmerksomme på barnets behov for både nærhet og utforskning. Vi skal være

tilgjengelige når barnet trenger trøst og trygghet, samtidig som vi støtter barnet når det er klart for å utforske omgivelsene.

- **Vi følger barnets tempo.** Det finnes ikke én tilvenningsmodell som passer for alle. Lengden på foreldrenes tilstedeværelse og tidspunktet for de første avskjedene vurderes i samarbeid mellom foreldrene og personalet ut fra hvordan barnet har det.
- **Vi skaper rolige og oversiktlige dager.** Den første tiden forsøker vi å skjerme barnet mot unødvendig mange nye inntrykk og gir god tid til nærhet, lek, måltider, hvile og kjente rutiner.
- **Foreldrene bidrar til trygghet.** Vi oppfordrer foreldrene til å snakke positivt og trygt om barnehagen og forberede barnet på barnehagestarten på en måte som er tilpasset barnets alder og forståelse.
- **Vi gir god informasjon ved henting.** I den første tiden er vi ekstra opptatt av å fortelle foreldrene om barnets dag, slik at de får innblikk i hvordan barnet har hatt det og hvordan tilvenningen utvikler seg.

Det er naturlig at noen barn reagerer når foreldrene går. Personalet følger med på hvordan barnet finner trygghet og ro etter avskjeden og holder foreldrene orientert dersom det er behov for det.

Tilvenning handler om mer enn de første dagene. Det kan ta tid før barnet er helt trygg på barnehagens voksne, barn, rutiner og omgivelser. Personalet følger derfor ekstra godt med på barnets trivsel, søvn, mat, lek, kontakt med andre og behov for nærhet i tiden etter oppstart.

Målet er at barnet gradvis skal oppleve: «Her er jeg trygg. Her kjenner de meg. Her hører jeg til.»

Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.» (*Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017*)

Overgangen fra barnehage til skole er en viktig milepæl i barnas liv. I Hoffsgrenda barnehage ønsker vi at barna skal møte skolestarten med nysgjerrighet, trygghet, forventning og tro på egne evner.

Gjennom skolestartergruppen arbeider vi med ferdigheter og erfaringer som kan være gode å ha med seg videre til skolen. Vi legger særlig vekt på sosial kompetanse, selvstendighet, språk, konsentrasjon, samarbeid og mestring.

Barn utvikler seg forskjellig, og det er ikke et mål at alle skal mestre det samme før skolestart. Personalet skal møte det enkelte barnet ut fra dets forutsetninger og støtte barnet i å bli stadig mer selvstendig. Det kan blant annet handle om å øve på påkledning, toalettbesøk, holde orden på egne ting, følge felles beskjeder, vente på tur, ta initiativ, be om hjelp og delta i et fellesskap.

Barna får erfaring med blant annet språk, bokstaver, tall, mengder, former og begreper gjennom lek og meningsfulle aktiviteter. Vi leser, spiller spill, tegner, skriver, teller, sorterer, utforsker og undrer oss sammen.

Skolestartergruppen

- Vi utarbeider en egen plan for skolestartergruppen. Barnas interesser, ønsker og innspill skal være med på å påvirke innholdet.
- Skolestarterne har egen gruppe én formiddag i uken med aktiviteter, prosjekter, samtaler og turer.
- Vi legger til rette for aktiviteter som styrker barnas selvstendighet, samarbeid, språk, konsentrasjon og evne til å delta i et fellesskap.
- Barna møter tall, bokstaver, former og andre skoleforberedende temaer gjennom lekende og utforskende aktiviteter.
- Vi besøker nærskolen og gjør barna kjent med skolemiljøet når det er mulig.
- Vi møter andre barnehager og deltar på felles aktiviteter slik at barna får erfaring med å møte nye barn og voksne.
- Vi deltar på aktuelle tilbud for skolestartere, blant annet ski- og friluftaktiviteter sammen med andre barnehager i bydelen.

Samarbeid med foreldre og skole

Barnehagen følger Oslo kommunes gjeldende rutiner for overgang mellom barnehage og skole. Foreldrene involveres i informasjon som skal overføres til skolen, og barnet skal så langt som mulig få medvirke i prosessen.

Ved behov for særskilt tilrettelegging eller oppfølging starter samarbeidet med foreldrene og aktuelle instanser i god tid før skolestart. Målet er at skolen skal være best mulig forberedt på å møte barnets behov.

Skolestarterne får egne turer og opplevelser gjennom hele året.

Vi ønsker at barna skal avslutte tiden i Hoffsgrenda med stolthet over alt de har opplevd og mestret og med forventning og trygghet i møte med det som kommer.

Målet vårt er ikke å gjøre barna ferdige for skolen, men å gi dem et godt grunnlag for å møte skolen som trygge, nysgjerrige og selvstendige barn med tro på seg selv.

Omsorg

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.»

(Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017)

God omsorg for alle barn er noe av det viktigste vi gjør i Hoffsgrenda barnehage. Barna skal møte varme, trygge og tilgjengelige voksne som ser, lytter til og bryr seg om dem.

Tiltak

- **Vi ser hvert enkelt barn.** Personalet skal kjenne barna godt og være oppmerksomme på deres behov, interesser, følelser og uttrykk.
- **Vi er tilgjengelige og til stede.** De voksne skal være nær barna og tilgjengelige for kontakt, samtaler, lek, støtte og trøst gjennom hele barnehagedagen.
- **Vi møter barnas følelser med anerkjennelse.** Personalet hjelper barna med å forstå og sette ord på egne følelser og behov og støtter dem når noe blir vanskelig.
- **Vi skaper trygghet og forutsigbarhet.** Gode rutiner, tydelige voksne og en oversiktlig hverdag bidrar til at barna vet hva som skal skje og hvem de kan henvende seg til.
- **Vi gir barna mulighet til å mestre selv.** Barna får tid, støtte og oppmuntring til å prøve selv. Vi hjelper når det er nødvendig, samtidig som vi viser at vi har tro på barnas egne evner.

Det er gjennom de små og store møtene i hverdagen vi bygger relasjoner og skaper trygghet. Personalet skal derfor være bevisste på hvordan vi møter barnet, snakker med barnet og responderer på barnets behov og uttrykk.

Trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Alle barn skal ha et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. I Hoffsgrenda barnehage arbeider vi forebyggende for å skape et inkluderende fellesskap der alle barn opplever trygghet, tilhørighet og gode relasjoner.

Personalet skal være tett på barna og følge med på hvordan de har det i lek, samspill og andre deler av barnehagehverdagen. Vi er særlig oppmerksomme på barn som blir stående utenfor, opplever krenkelser eller på andre måter viser tegn på at de ikke har det trygt og godt.

Dersom vi får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har det trygt og godt, skal vi undersøke og følge opp. Barnehagen har en egen handlingsplan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Alle ansatte skal kjenne planen og vite hvordan de skal handle.

Vi ønsker at hvert barn skal oppleve:

«De voksne kjenner meg, de bryr seg om meg, og jeg kan være trygg her.»

Medvirkning

«Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.» (*Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017*)

Barn har rett til å medvirke i sin egen barnehagehverdag. I Hoffsgrenda barnehage betyr medvirkning at barna skal bli sett, hørt og tatt på alvor, og at deres interesser, meninger, behov og initiativ skal få betydning for det pedagogiske arbeidet og hverdagen i barnehagen.

Barnas alder, modenhet og individuelle forutsetninger skal ha betydning for hvordan de får medvirke. Medvirkning betyr ikke at barna skal bestemme alt. De voksne har fortsatt ansvar for å ta gode og trygge avgjørelser for enkeltbarnet og barnegruppen. Barnas synspunkter skal imidlertid lyttes til og tas med i vurderingene.

Tiltak

- **Vi lytter til barna.** Personalet tar seg tid til å høre hva barna forteller, spørre hva de mener og være nysgjerrige på deres tanker og ideer.
- **Barna får ta valg i hverdagen.** De får blant annet velge mellom ulike aktiviteter, lekemiljøer, materialer og lekekamerater innenfor rammene av barnehagehverdagen.
- **Barnas interesser påvirker det pedagogiske innholdet.** Personalet observerer hva barna er opptatt av og bruker dette som utgangspunkt for aktiviteter, prosjekter, turer, samlingsstunder og utvikling av lekemiljøene.
- **Vi gir barna ansvar tilpasset alder og forutsetninger.** Barna får delta i praktiske gjøremål og bidra til fellesskapet, for eksempel ved måltider, rydding og andre hverdagssituasjoner.
- **Vi hjelper barna med å uttrykke egne grenser.** Barna skal erfare at det de sier og uttrykker blir tatt på alvor. Personalet skal støtte barna i å si ja og nei, uttrykke egne behov og respektere andres grenser.

Barns rettigheter

Personalet skal bidra til at barna gradvis blir kjent med egne rettigheter på en måte som er tilpasset alder og modenhet. Gjennom samtaler, bøker, lek og hverdagssituasjoner arbeider vi blant annet med retten til å bli hørt, retten til omsorg og beskyttelse og retten til lek og fellesskap.

Dette knyttes til FNs barnekonvensjon og til konkrete situasjoner barna kan kjenne igjen fra sin egen hverdag.

Livsmestring og helse

«Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen.»
(*Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017*)

I Hoffsgrenda barnehage skal barna oppleve en hverdag som fremmer trygghet, trivsel, bevegelsesglede, mestring og god fysisk og psykisk helse.

Vi skal gi barna utfordringer som er tilpasset deres alder og forutsetninger. Barna skal få prøve selv, gjøre feil, prøve på nytt og oppleve gleden ved å mestre.

Bevegelse og fysisk aktivitet

Bevegelse og fysisk aktivitet er en naturlig del av barnehagehverdagen. Barna skal få varierte erfaringer med å bruke kroppen både inne og ute og utvikle glede ved å være i aktivitet.

Vi legger blant annet til rette for dette gjennom:

- Daglig utelek i vårt varierte og kuperte uteområde
- Turer i nærmiljøet
- Bruk av barnehagens hopperom
- Hinderløyper, dans, yoga, ball-lek og andre bevegelsesaktiviteter
- Aktiviteter hvor barna får øve på blant annet balanse, koordinasjon, styrke og kroppsbeherskelse

Hvile og ro

Barn har ulike behov for aktivitet, søvn og hvile. Barnehagehverdagen skal derfor også gi rom for ro, restitusjon og pauser fra aktivitet og inntrykk.

Vi har hvilestund hver dag hvor barna får mulighet til å slappe av på madrasser og lytte til musikk, eventyr eller høytlesning. Hvilen tilpasses barnas alder og individuelle behov.

De yngste barna som har behov for søvn, sover i vogn ut fra barnets søvnbehov.

Mat og måltider

Måltidene skal være en positiv del av barnehagehverdagen og bidra til både matglede, fellesskap og gode vaner.

Personalet spiser sammen med barna og legger til rette for rolige og hyggelige måltider med tid til samtaler og sosialt fellesskap.

Barna får også delta i matlaging gjennom matgrupper og andre aktiviteter. Gjennom dette får de erfaring med råvarer, smaker, matlaging og praktiske ferdigheter.

Kropp og egne grenser

På høsten arbeider vi med temaet «Meg selv og kroppen min». Barna skal få alderstilpasset kunnskap om kroppen, følelser og egne og andres grenser.

Vi ønsker at barna skal utvikle et positivt forhold til egen kropp og erfare at de bestemmer over egen kropp. Personalet støtter barna i å uttrykke egne grenser og i å respektere andres.

Vi snakker med barna om blant annet:

- Kroppen og hva ulike kroppsdelar heter
- Likheter og forskjeller mellom mennesker
- Følelser og kroppens signaler
- Retten til å si ja og nei
- Respekt for egne og andres grenser
- Hvem barnet kan snakke med dersom noe føles vanskelig eller ubehagelig

Temaet tilpasses alltid barnas alder, modenhet og spørsmål.

Ved behov samarbeider vi med foreldrene og relevante faginstanser for å sikre at barnet får nødvendig støtte og oppfølging.

Danning

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap.» (*Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017*)

Danning handler om hvordan barna gradvis utvikler forståelse for seg selv, andre mennesker og verden de er en del av. Gjennom erfaringer, relasjoner, lek, samtaler og deltakelse i fellesskapet utvikler barna sin identitet, sine verdier og egne måter å tenke på.

Personalet skal gi barna rom til å spørre, undre seg, være uenige og tenke selv. Vi ønsker ikke bare å gi barna ferdige svar, men å være nysgjerrige sammen med dem.

Gjennom hverdagssituasjoner, lek, bøker, samtaler og opplevelser kan vi sammen utforske spørsmål som:

Hva er rettferdig? Hvorfor tenker vi forskjellig? Hvordan tror du den andre har det? Må alle være like? Hva kan vi gjøre når vi er uenige?

På denne måten får barna gradvis erfaring med å reflektere, begrunne egne tanker, lytte til andres perspektiver og utvikle etisk dømmekraft.

Tiltak

- **Vi styrker barnas identitet og selvfølelse.** Personalet møter hvert barn med respekt og anerkjennelse og viser gjennom ord og handling at barnet har verdi akkurat som det er.
- **Vi lytter til barnas tanker og meninger.** Barna får mulighet til å uttrykke hva de mener, stille spørsmål og delta i samtaler og beslutninger som angår dem.
- **Vi undrer oss sammen.** Personalet følger barnas spørsmål og tankegang, stiller åpne spørsmål og utforsker ulike perspektiver sammen med barna.
- **Vi arbeider med verdier i hverdagen.** Respekt, menneskeverd, likeverd, omsorg, empati, solidaritet og tilgivelse blir synlig gjennom måten vi møter og snakker med hverandre på.
- **Vi lærer å være uenige.** Barna får støtte til å uttrykke egne synspunkter, lytte til andre og erfare at mennesker kan mene forskjellige ting og fortsatt være en del av det samme fellesskapet.
- **Vi skaper fellesskap på tvers av alder.** Gjennom daglige fellessamlinger, lek, måltider, turer og felles aktiviteter får barna erfaring med å delta i et større fellesskap og ta hensyn til hverandre.
- **Vi synliggjør mangfold.** Barna skal møte ulike mennesker, familier, kulturer, tradisjoner, perspektiver og måter å leve på. Vi skal formidle at ulikhet er en naturlig og verdifull del av fellesskapet.
- **Vi samarbeider med hjemmet.** I samarbeid og forståelse med foreldrene skal vi støtte barnets utvikling og bidra til sammenheng mellom hjem og barnehage, samtidig som barnehagen ivaretar sitt samfunnsmandat og verdigrunnlag.

Danning skjer hver dag

Danning er ikke et eget tema vi arbeider med på bestemte dager. Det skjer kontinuerlig. Når barna leker, deler, er uenige og blir venner igjen, stiller spørsmål, møter noe nytt, får uttrykke egne meninger og opplever at andre tenker annerledes.

Personalets oppgave er å møte disse situasjonene med nysgjerrighet, respekt og refleksjon, og hjelpe barna til å utvikle forståelse for både seg selv og andre.

Bærekraftig utvikling

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.» (*Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017*)

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på mennesker, naturen og ressursene våre, både i dag og for fremtiden. I Hoffsgrenda barnehage ønsker vi å gi barna erfaringer som kan bidra til naturglede, omsorg for andre og forståelse for at det vi gjør har betydning for omgivelsene våre.

Gjennom turer og utelek får barna følge naturen gjennom året. Vi undrer oss sammen over det vi finner og opplever. Som dyr, insekter, planter, vær, temperatur, lys og hvordan naturen forandrer seg med årstidene.

Tiltak

- **Vi bruker naturen aktivt.** Gjennom ukentlige turer i nærmiljøet og daglig utelek får barna oppleve naturen gjennom hele året og følge endringene mellom årstidene.
- **Vi undrer oss sammen.** Barna får undersøke og stille spørsmål om dyr, planter, vær, naturfenomener og miljø. Personalet utforsker og leter etter svar sammen med barna.
- **Vi tar vare på nærmiljøet.** Barnehagen deltar i Rusken og andre aktuelle miljøaktiviteter. Vi plukker søppel og snakker med barna om hvorfor søppel ikke hører hjemme i naturen.
- **Vi rydder etter oss på tur.** Vi etterlater området slik vi ønsker å finne det og tar med oss vårt eget avfall tilbake til barnehagen. Ved behov plukker vi også søppel vi finner underveis.
- **Vi kildesorterer.** Barna får delta i sortering av avfall og lærer gjennom praktiske erfaringer at ulike typer avfall skal behandles på forskjellige måter.
- **Vi panter.** Barna kan delta når barnehagen samler og panter flasker og bokser og får erfaring med at materialer og emballasje kan få en verdi etter bruk.
- **Vi tar vare på tingene våre.** Vi snakker om at leker, bøker, klær og annet utstyr kan brukes lenge dersom vi behandler det på en god måte. Vi reparerer og gjenbraker når det er mulig.
- **Vi bruker gjenbruksmaterialer kreativt.** Papp, esker, papir, naturmaterialer og annet egnet materiale kan få nytt liv gjennom lek, konstruksjon og formingsaktiviteter.
- **Vi tar vare på hverandre.** Gjennom arbeid med vennskap, inkludering, mangfold og respekt lærer barna at bærekraft også handler om hvordan mennesker lever sammen og tar ansvar for fellesskapet.

Målet er ikke at barna skal ha kunnskap om alle de store miljø- og klimautfordringene. Vi ønsker først og fremst at de skal utvikle nysgjerrighet, naturglede og gode vaner.

Når barna får erfaring med å ta vare på en bil de finner, rydde etter seg på tur, sortere søppel, reparere noe som er ødelagt eller hjelpe en venn, får de konkrete erfaringer med hva bærekraft kan bety i deres egen hverdag.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet.» (*Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet, 2017*)

Planlegging, vurdering og dokumentasjon er en viktig del av det pedagogiske arbeidet i Hoffsgrenda barnehage. Det skal bidra til at vi utvikler kvaliteten på tilbudet og sikrer at barnehagens arbeid er i tråd med barnehageloven, rammeplanen og våre egne mål og satsningsområder.

Planlegging

Årsplanen danner grunnlaget for det pedagogiske arbeidet gjennom barnehageåret. Med utgangspunkt i årsplanen utarbeider vi månedsplaner og mer konkrete planer for aktiviteter, temaer og prosjekter.

Vi planlegger blant annet gjennom:

- Årsplan og månedsplaner
- Månedlige personalmøter
- Fem planleggingsdager gjennom året

Vurdering

Personalet vurderer det pedagogiske arbeidet fortløpende. Hensikten er å undersøke om praksisen vår bidrar til trivsel, trygghet, lek, utvikling, læring og gode fellesskap for barna.

Vurderingene brukes til å justere praksis, sette nye mål og planlegge videre tiltak.

Barnas medvirkning i vurderingsarbeidet

Barnas erfaringer og synspunkter er viktige når vi vurderer barnehagens innhold og praksis.

Personalet skal være oppmerksomme på hva barna forteller, hva de viser interesse for, hvor de leker, hvem de søker sammen med og hvordan de reagerer på aktiviteter og organisering.

Barnas medvirkning kan komme til uttrykk gjennom samtaler, lek, kroppsspråk, observasjoner, tegninger, bilder og andre uttrykksformer. Personalet skal bruke denne informasjonen aktivt når vi vurderer og videreutvikler det pedagogiske tilbudet.

Dokumentasjon

Dokumentasjon skal synliggjøre det pedagogiske arbeidet og gi grunnlag for refleksjon, vurdering og videre utvikling.

Vi dokumenterer blant annet gjennom:

- Daglig informasjon til foreldrene på dagstavlen
- Månedspaner og månedlige evalueringer

Dokumentasjonen skal ikke bare vise hva vi har gjort, men også bidra til refleksjon rundt hvorfor vi gjorde det, hva barna erfarte og hvordan vi ønsker å arbeide videre.

Ved bruk av bilder og annen dokumentasjon skal barnas personvern og integritet ivaretas. Personalet skal følge barnehagens rutiner for fotografering, lagring og deling.

Observasjon og oppfølging av enkeltbarn

Personalet observerer barnas trivsel, lek, språk, utvikling og samspill som en naturlig del av barnehagehverdagen.

Dersom vi blir bekymret for et barns utvikling eller trivsel, drøftes observasjonene internt og med foreldrene. Ved behov kan vi benytte relevante observasjonsverktøy, som TRAS og Alle Med, som støtte i det pedagogiske arbeidet.

Observasjonsverktøy skal brukes med et tydelig formål og inngå i en helhetlig faglig vurdering av barnet. Barn skal ikke vurderes utelukkende på bakgrunn av skjemaer eller enkeltobservasjoner.

Foreldrenes medvirkning

Foreldrenes erfaringer og tilbakemeldinger er en viktig del av barnehagens vurderingsarbeid.

Foreldrene får mulighet til å komme med innspill gjennom den daglige dialogen, foreldresamtaler, foreldremøter, samarbeidsutvalget (SU) og den årlige foreldreundersøkelsen.

Resultatene fra foreldreundersøkelsen gjennomgås av personalet og samarbeidsutvalget og brukes som grunnlag for vurdering og videre utvikling av barnehagens praksis.

<p>Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med de syv fagområdene som er beskrevet i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Fagområdene vil sjelden opptre isolert. Flere områder vil ofte være representert samtidig i temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter • Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidra i arbeidet med fagområdene • Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene (Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær) 	<p>Fagområde: KUNST, KULTUR OG KREATIVITET</p> <p>1-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna blir kjent med ulike farger. • Barna får mulighet til å utforske ulike materialer. • Vi har fokus på prosessen og ikke det ferdige produktet. • Barna er med på fellessamlinger. • Vi legger til rette for estetiske opplevelser gjennom dans, musikk og sang. • Vi låner bøker på biblioteket. <p>3-4 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna tegner, maler og former. • Barna får utforske og få erfaring med bruk av ulikt materiell, redskaper og teknikker. • Barna besøker kunstneriske og kulturelle arenaer. • Barnas egne kreative uttrykk verdsettes. • Barna får utfolde seg gjennom dans, musikk og sang. • Barna får spille på instrumenter vi har i barnehagen <p>Skolestartere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna lærer om ulike kunstuttrykk og materialer. • Barna besøker kunstneriske og kulturelle plattformer. • Barna lærer ulike teknikker og utfordres til å prøve seg innen ulike former for skapende arbeid. • Barna lager egen bok.
---	---

<p>Fagområde: ANTALL, ROM OG FORM</p> <p>1-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi øver på peketelling med konkreter • Vi skiller mellom en og flere • Barna øver på å ordne gjenstander etter størrelse. • Barna pusler innpasningspuslespill. • Vi jobber med begreper og motsetninger. • Barna sorterer leker. <p>3-4 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna hjelper til med å dekke på bordet, plassere kopper og tallerkener m.m. • Barna pusler puslespill. • Vi lager hinderløyper som utfordrer barnets romforståelse. • Vi ser på tallene rundt oss og hva de forteller oss. • Vi spiller spill <p>Skolestartere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi gir barna erfaringer om mål, lengde, høyde, volum, tyngde, temperatur og tid, for å inspirere til matematisk tenking. • Vi utforsker former og mønstre i naturen og leker med problemløsning og matematiske sammenhenger. • Vi spiller spill. 	<p>Fagområde: KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST</p> <p>1-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi leser sammen med barna. • Vi synger og bruker bevegelsessanger. • Hverdagssamtaler med barna, der vi er bevisst ordvalgene våre. • Vi støtter sanger og fortellinger med konkreter for å tydeliggjøre. <p>3-4 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna oppmuntres til å gjenfortelle rim, regler og sanger i grupper. • Barna oppmuntres til å fortelle ting fra eget liv. • Vi leser bildebøker, faktabøker og spiller spill. Dette er tilgjengelig for barna. • Vi forteller eventyr og dramatiserer sammen. • Barna møter symboler som tall og bokstaver. • Vi lytter til lydbøker og musikk. <p>Skolestartere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna oppmuntres til å gjenfortelle i større grupper og er med på å lage egne tekster og fortellinger. • Barna øver på å kjenne igjen og skrive eget navn, ta imot beskjeder hvor de skal utføre flere handlinger. • Lek med tall og bokstaver. • Vi lytter til lydbøker og musikk. <p>- Vi går på biblioteket en gang i måneden og låner nye bøker.</p>
--	---

<p>Fagområde: KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE</p> <p>1-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna får mulighet til fysisk utfoldelse inne og ute, og oppmuntres til å gå selv på tur. • Vi har fokus på selvstendighetstrening. Barna oppfordres til enkle oppgaver som å ta av og på klær. • Vi øver på å vaske hender og ansikt og blir kjent med do/potterutiner. • Vi har fokus på et sunt og variert kosthold, og barna oppfordres til å smake på ny mat. • Søvn og hvile <p>3-4 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi legger til rette for grov- og finmotoriske aktiviteter/leker både inne og ute. • Vi legger til rette for selvstendighetstrening. • Vi gir barna kunnskap om kroppen og dens funksjon. • Barna forsyner seg selv ved matbordet og smører egen mat. • Vi samtaler om hva som er bra for kroppen. • Barna får delta i matlaging. • Hvilestund <p>Skolestartere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi øver på grov- og finmotorikk gjennom blant annet blyantgrep, klipping, balanse, sykling og klatring. • Barna lærer om hvilke klær som passer til de ulike årstidene. • Vi lærer om hvordan maten påvirker kroppen. • Barna får delta i matlaging. • Hvilestund 	<p>Fagområde: ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI</p> <p>1-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi er gode forbilder for barna ved at vi viser respekt og interesse for andre. • Vi setter ord på barnas følelsesuttrykk. • Vi øver på empati og på å ta hensyn til hverandre. • Vi øver oss på å dele og låne bort. <p>3-4år + Skolestartere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi snakker om følelser og hvordan vi er mot hverandre. • Vi undrer oss sammen med barna om det som skjer i hverdagen. • Vi filosoferer og undrer oss sammen med barna rundt mulige konsekvenser knyttet til handlingene vi gjør. • Barna inspireres til å uttrykke egne ønsker og behov og lytte til andres. • Vi gir barna rom til å løse konflikter og utfordringer på egenhånd. • Barna vet hvorfor vi markerer samefolkets dag og 17.mai, feirer jul og påske. • Barna lærer om de ulike kulturene som er representert i vår barnehage. • Barna får kjennskap til menneskets livssyklus. <ul style="list-style-type: none"> - Vi markerer ulike høytider - Barna er med på de daglige gjøremålene i barnehagen, som rydding og borddekking. - Vi formidler normer og verdier i samfunnet. - Vi er tilstedeværende voksne som undrer oss sammen med barna.
---	---

<p>Fagområde: NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI</p> <p>1-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi undrer oss sammen med barna om hva som skjer på de ulike årstidene. • Vi bruker nærmiljøet aktivt. • Vi er mye ute og oppmuntrer barna til å gå selv på tur og utforske omgivelsene. • Barna får utforske naturmaterialer som sand, vann, steiner, blader og snø. • Vi setter ord på det vi ser og opplever i naturen og følger barnas nysgjerrighet. <p>3-4 år + skolestartere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi studerer småkryp, dyr og dyrelivet som vi finner rundt oss. Vi finner ut av hvor de bor og hvordan de lever. • Vi kildesorterer og er opptatt av gjenbruk. • Eget opplegg om brannvern med Brannbamsen Bjørnis. • Eget opplegg om politi med politihunden Peter. • Eget opplegg om trafikk med beltedyret Tarkus. • Vi utforsker naturfenomener og enkle sammenhenger gjennom forsøk, undring og praktiske aktiviteter. 	<p>Fagområde: NÆRMILJØ OG SAMFUNN</p> <p>1-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blir kjent med barnehagens fysiske miljø inne og ute. • Bli kjent med de voksne og de andre barna på avdelingen. • Rutiner og trygghet. • Bevissthet rundt kildesortering og søppel i naturen. <p>3-4 År</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familielek. • Barna leker sykehus, brannstasjon og politistasjon. • Vi gir barna erfaringer med alle kulturer som er representert i barnegruppen. • Vi viser at alle barna er viktig for fellesskapet og legger til rette for et inkluderende miljø • Vi inviterer foreldrene inn i barnehagen på ulike arrangementer. <p>Skolestartere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna lærer om Oslo by og Norge som nasjon. • Barna lærer om hvordan folk levde i gamledager, gjennom bøker og fortellinger. • Vi fokuserer på takknemmelighet og nestekjærighet. • Vi gir barna innsikt i likestilling og likeverd • Overgang fra barnehage til skole skal være god. <ul style="list-style-type: none"> - Vi går tur i nærmiljøet og ser hvor barna bor. - Barna blir kjent med nærmiljøet gjennom turer til byen, parker, museum og teater. - Vi benytter offentlig kommunikasjon, som trikk, tog og buss. - Vi deltar på Rusken-aksjonen i nærmiljøet
--	---

